

Herodes, Stanislav

[Evangeliář Assemanův: kodex vatikánský 3. slovanský. Díl 2., Úvod, text v přepise cyrilském, poznámky textové, seznamy čtení. Vydal Josef Kurz]

Sborník prací Filozofické fakulty brněnské univerzity. A, Řada jazykovědná. 1959, vol. 8, iss. A7, pp. 132-

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/100263>

Access Date: 30. 11. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

zvukovém systému mluveného jazyka vůbec, jsou i v melodickém systému pozdravů jednotlivé výrazové prostředky vzájemně vyváženy. Zvukové tvary pozdravů se ve svých hlavních typech shodují s melodickým systémem mluvené češtiny. Stejně jako v systému mluveného jazyka melodie stoupavá — na rozdíl od obvyklého průběhu klesavého — signalizuje neukončenost nebo otázkovost, tak i ve zvukovém systému pozdravů je stoupavá melodie výrazem funkcí specialisovaných, — provází některé význačné situace. Klesavá melodie pak jako u všech rytmických typů také u pozdravů vyjadřuje naprosté ukončení promluvy. Soustava zvukové stránky pozdravu zcela podléhá soustavě zvukových prostředků mluvené češtiny vůbec, i když to jistě míry jako útvar samostatnější a výlučnější.

Jančákova monografie je dalším obohacením naší nové fonetické literatury, zabývající se řečí souvislou. Neomezuje se jen na podání výsledků dosažených metodou experimentální fonetiky, ale také je zpracovává z širšího hlediska jazykovědného.

Jaroslava Pačesová

Evangeliiář Assemanův, kodex Vatikánský 3. slovanský, díl II., vydal Josef Kurz, Praha 1955.

Druhý díl edice kodexu Assemanova, který se péčí Josefa Kurze dostal do rukou paleoslovenistů v roce 1955, je nepochybně nejdůležitější ze všech čtyř plánovaných dílů edice. Fototypický otisk celého kodexu, který vyšel jako I. díl v roce 1929 za spoluautorství Josefa Vajse, přinesl také velmi cennou předmluvu s přehledem všeho, co bylo o kodexu známo. Podává v ní jeho popis, soupis přípisů a všimá si obsahu kodexu podle pořadí listů. Velmi cenné jsou také připomínky ke kalendáři a k textu. Druhý díl, který přinesl text v cyrilském přepise podle nejmmodernějších zásad, přiblížil kodex širokým kruhům zájemců. Fototypické vydání hlaholského kodexu bylo dílem velmi záslužným. Bylo však obtížné čistit text hlaholský, který není dělen na slova, kde nejsou vyznačeny kapitoly a verše. Proto se většinou užívalo starého Črnčičova přepisu do latinky (Assemanovo izbornô evangjelje, na světo dao Dr. Ivan Črnčič, V Rimu 1878). Toto vydání však, jak ukázal autor edice v obsáhlém rozboru v LF 53, 1926 (*O potřebě nového vydání rukopisu Assemanova*, zejména na str. 234—239), má mnoho chyb a nepodává originál ve správném přepise. Místy také nesprávně interpretuje. Jeho užívání bylo spojeno často s velkým rizikem. Budiž připomenuto na tomto místě, že laskavostí Jos. Kurze bylo umožněno pořídit lexikální excerpci z Assemanova kodexu pro staroslověnský slovník Slovanského ústavu ČSAV již z rukopisu 2. dílu edice, takže bylo možno uvarovati se chyb, které by nepochybně vznikly při používání Črnčičova vydání (jako je tomu v indexu Sadnik-Aitzetmüller, *Altkirchenslavisches Handwörterbuch*, Heidelberg 1955). Nebezpečí, byť i menší, bylo spojeno s užíváním I. dílu edice, protože mnohá místa potřebovala dokumentární srovnání s originálem. To provedl autor edice přímo ve vatikánské knihovně.

V úvodě 2. dílu důkladně seznamuje Josef Kurz čtenáře s významem kodexu a ukazuje na potřebu nové edice. Všimá si i chyb a omylů hlaholského vydání Račkého (Franjo Rački, Assemanov ili Vatikanski evangelistar, Záhřeb 1865) a Črnčičova a charakterizuje fototypické vydání v I. dílu edice. Podrobně seznamuje s edičními zásadami při reprodukci textu a podává přesný index citovaných míst. Text je vydán přesně v tom znění, v jakém je zachován, tj. co list a strana originálu, to list a strana cyrilského přepisu. Je opatřen číslováním stran, sloupců a řádků, je dělen podle slov (bez dělicích znamének na konci řádku) a označen uvnitř i v záhlaví každé strany kapitolou evang., případně číslem žalmu, a příslušnými verši. Pod textem na konci strany jsou připojeny textové poznámky a citovány přípisky cyrilské i hlaholské. Tento aparát se v praxi velmi osvědčuje a velmi usnadňuje hledání míst. Druhý díl edice Assemanova kodexu plně splnil očekávání slavistů a vyplnil citelnou mezeru ve vydáních evangelních textů. Edice se vyznačuje naprostou spolehlivostí a přesností, příslověčnými to vlastnostmi všech autorových prací.

Stanislav Herodes